

Deadjektivní a desubstantivní verba

Strukturní významy sloves lze definovat pomocí **základních sémantických fcí** (např. ZPŮSOBIT, STÁ(VA)T SE, BÝT) a **základních sémantických kategorií** (např. SUBSTANCE, VLASTNOST, MÍSTO, UDÁLOST, STAV).

např. strukturní význam *stárnout* „stávat se starým“ lze zapsat jako:

[STÁVAT SE ([_{SUBSTANCE}] [_{VLASTNOST} *starý*])]

stárnout <x>

[STÁVAT SE ([_{SUBSTANCE} x] [_{VLASTNOST} *starý*])]

Otec stárne.

[STÁVAT SE ([_{SUBSTANCE} *otec*] [_{VLASTNOST} *starý*])]

5.1 Inchoativa

strukturní význam: „stá(va)t se A, N“: [STÁVAT SE ([_{SUBSTANCE} x] [_{VLASTNOST/SUBSTANCE} A, N])]

hloupnout „stávat se HLOUPÝ“, *lenivět* „stávat se LENIVÝ“

gramatické vlastnosti: V, <x>

slovtvorné typy

[[X_A]nou_v]: *zlátnout, blednout, stárnout, tmavnout*

[[X_A]ě_v]: *chlupatět, lenivět, plesnivět, všednět*

[[X_N]iz+ova_v]: *karamelizovat, mineralizovat*

5.2 Faktitiva/kauzativa

strukturní význam: „způsobit, aby se něco stalo A, N“:

[ZPŮSOBIT ([_{SUBSTANCE} x], [STÁVAT SE ([_{SUBSTANCE} y] [_{VLASTNOST/SUBSTANCE} A, N])])]

krotit „způsobit, aby se něco stalo KROTKÝ“, *kolonizovat* „způsobit, aby se něco stalo KOLONIE“

gramatické vlastnosti: tranzitivní V, <x, y>

slovtvorné typy

[[X_{A/N}]i_v]: *čistit, tenčit, zpopulárnit, znárodnit; ožebračit, poněmčit, mrzačit*

[[X_{A/N}]iz+ova_v]: *konkretizovat, kompletizovat, legalizovat, legitimizovat; srbizovat, slovakizovat, rumunizovat, maďarizovat*

5.3 Slovesa označující lokalizaci

strukturní význam: „způsobit, aby se něco bylo v/na N“; „způsobit, aby N bylo někde“:

[ZPŮSOBIT ([_{SUBSTANCE} x], [BÝT ([_{SUBSTANCE} y/N]; [V/NA [_{SUBSTANCE} y/N]])])]

betonovat „způsobit, aby někde byl BETON“, *archivovat* „způsobit, aby něco bylo v ARCHIV“

gramatické vlastnosti: tranzitivní V, <x, y>

slovtvorné typy

[[X_N]ova_v]: *lakovat, krémovat, značkovat, číslovat, řádkovat; lahvovat, sáčkovat, pytlouvat*

1. Od uvedených A derivujte inchoativa a/nebo kauzativa:

suchý, těhotný, levný, hustý, sladký, němý

2. Ke kterému ze tří výše uvedených typů patří následující V?

fluoridovat vodu, zelenat, aktivovat smysly, anonymizovat autora, pudrovat tvář, teplot, tapetovat pokoj